

4. *Мадияров, А. Б.* Влияние СМИ на формирование идеологии меж-этнического согласия : дис. ... канд. соц. наук: 22.00.04 / А. Б. Мадияров. – Казань : Казань, 1998. – 156 с.

5. *Lazarsfeld, P.* Personal Influence: The Part Played by People in the Flow of Communication / P. Lazarsfeld. – Sydney : Free Press, 1955. – 263 p.

ВЫКАРЫСТАННЕ САЦЫЯЛЬНЫХ СЕТАК У МЭТАХ РЭПРЭЗЕНТАЦЫІ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ МУЗЕЯМІ ВАЕННА-ГІСТАРЫЧНАГА ПРОФІЛЮ БЕЛАРУСІ

В. М. Галдзеў,

*магістр культуралогіі, аспірант кафедры культуралогіі
Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў*

Сучаснае грамадства – гэта грамадства высокіх тэхналогій. Інтэрнэт ахапіў увесь свет і ўсе сферы жыццядзейнасці людзей [2].

З прыходам Інтэрнэта чалавецтва атрымала новы спосаб камунікацыі, які дазваляе людзям існаваць у двух прасторах адначасова: віртуальным і рэальным. Такая магчымасць з'явілася дзякуючы ўзнікненню і развіццю на мяжы ХХ і ХХІ ст. сацыяльнай сеткі.

Што тычыцца музеяў, то працэс папулярызацыі праз рэпрэзентацыю гісторыка-культурнай спадчыны з'яўляецца адной з самых галоўных задач у сучаснай музейнай дзейнасці.

Найбольш агульнае вызначэнне рэпрэзентацыі можа гучаць як прадстаўленне аднаго другому і з дапамогай іншага. Рэпрэзентацыя з'яўляецца канстытуцыйнай функцыяй знака, таму паняцця «рэпрэзентацыя» і «знак» узаемна вызначаюць адзін аднаго.

Рэпрэзентацыя дае знак і самавызначаецца як знакавы феномен. Асаблівасць працэсу рэпрэзентацыі заключаецца ў тым, што ён узнікае ў сілу адсутнасці ў момант рэпрэзентацыі аб'екта [12].

Музей, як культурная ўстанова з'яўляецца захавальнікам і транслятарам гісторыка-культурнай спадчыны.

Гісторыка-культурная спадчына – гэта сукупнасць найбольш адметных вынікаў і сведчанняў гістарычнага, культурнага і духоўнага развіцця народа Беларусі, увасобленых у гісторыка-культурных каштоўнасцях [1].

Тым часам музеі ваенна-гістарычнага профілю Беларусі як культурныя ўстановы валодаюць вялікай колькасцю гісторыка-культурных каштоўнасцяў, якія знаходзяцца ў музейных фондах.

З'яўленне сацыяльных сетак было абумоўлена агульнай тэндэнцыяй развіцця спосабаў сувязі. У параўнанні з папярэднімі сродкамі сувязі і перадачы інфармацыі (ліст, тэлефон, факс, дыскі і інш.) выдаткі на пошук і перадачу інфармацыі паміж людзьмі ў сацыяльных сетках на парадкі менш. Пры гэтым хуткасць абмену інфармацыяй у некалькі разоў вышэй. Іншымі словамі, з дапамогай сацыяльных сетак стала прасцей абменьвацца інфармацыяй адзін з адным.

Першыя сацыяльныя сеткі з'явіліся яшчэ ў 1995 г. з амерыканскага партала Classmates.com («Одноклассники.ru» з'яўляюцца яго рускім аналагам). Праект аказаўся вельмі паспяховым, што ў наступныя некалькі гадоў справакавала з'яўленне не аднаго дзесятка аналагічных сэрвісаў [7].

Колькасць рэгістрацый у сацыяльных сетках з кожным годам расце ў геаметрычнай прагрэсіі. Самая папулярная сацыяльная сетка ў свеце Facebook налічвае ўжо больш за 2 млрд акаўнтаў [15], а самая папулярная расійская сацыяльная сетка налічвае каля 370 млн акаўнтаў [3].

У Беларусі сярод сацыяльных сетак два відавочных лідэра: «ВКонтакте» і Facebook. Прычым па выніку года з чэрвеня 2016 г. па чэрвень 2017 г. «ВКонтакте» (25,76 % ад усіх карыстальнікаў) саступіў Facebook (27,5 % ад усіх карыстальнікаў) у лідэрстве і яны памяняліся месцамі.

Далей з трэцяга па сёмае месца займаюць YouTube (18,59 %), Pinterest (13,89 %), Twitter (6,02 %), Tumblr (4,5 %), Instagram (1 %) адпаведна [13].

Улічваючы папулярнасць ва ўсім свеце сацыяльных сетак, у прыватнасці і ў Беларусі, а таксама міравую тэндэнцыю пераходу да камунікатыўнай стратэгіі музеяў, сацыяльныя сеткі могуць стаць неабмежаванаю пляцоўкай папулярызацыі музеямі шляхам рэпрэзентацыі як матэрыяльнай, так і нематэрыяльнай гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі.

На дадзены момант у Беларусі працуюць 18 музеяў, якія можна аднесці да ваенна-гістарычнага профілю:

– Віцебскі абласны музей Героя Савецкага Саюза М. П. Шмырова;

- Віцебскі гарадскі музей воінаў-інтэрнацыяналістаў;
- Ваенна-гістарычны музей (г. п. Лёзна, Віцебская вобл.);
- Музей савецка-польскай баявой садружнасці (п. Леніна, Магілёўская вобл.);
- Гомельскі абласны музей ваеннай славы;
- Мемарыяльны музей Героя Савецкага Саюза К. С. Заслонава (г. Орша, Віцебская вобл.);
- Ушацкі музей народнай славы ім. У. Е. Лабанка (Віцебская вобл.);
- Музей бітвы за Днепр (г. п. Лоеў, Гомельская вобл.);
- Дзяржаўны музей ваеннай гісторыі Рэспублікі Беларусь (г. Мінск);
- Музей баявой славы (г. Полацк, Віцебская вобл.);
- Ваўкавыскі ваенна-гістарычны музей ім. П. І. Баграціёна (Гродзенская вобл.);
- Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны (г. Мінск);
- Любанскі музей народнай славы (Мінская вобл.);
- Мядзельскі музей народнай славы (Мінская вобл.);
- Ваенна-гістарычны музей ім. Д. К. Удовікава (г. Драгічын, Брэсцкая вобл.);
- Кобрынскі ваенна-гістарычны музей ім. А. В. Суворова (Брэсцкая вобл.);
- Музей вайны (г. Брэст);
- Бягомльскі музей народнай славы (Віцебская вобл.) [8].

Выявім наяўнасць афіцыйнага прадстаўніцтва ў сацыяльных сетках беларускіх музеяў ваенна-гістарычнага профілю на прыкладзе папулярнай у Беларусі расійскай сацыяльнай сеткі «ВКонтакте».

Падчас пошуку выявілася прадстаўніцтва ў сацыяльнай сетцы сямі беларускіх музеяў ваенна-гістарычнага профілю.

Віцебскі абласны музей Героя Савецкага Саюза Міня Пільпавіча Шмырова – <https://vk.com/shmyrev.museum> [10]. У групе дадзенага музея 214 удзельнікаў. У ёй рэпрэзентуюць напрамкі дзейнасці музея; фотаальбомы, у якіх размешчана нязначная колькасць музейных прадметаў розных калекцый; фота- і відэахроніку вядомых людзей і баявых дзеянняў Вялікай Айчыннай вайны. Большасць навін накіравана на асвятленне розных мерапрыемстваў іншых культурных устаноў. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім раз на тыдзень.

Лёзненскі ваенна-гістарычны музей – <https://vk.com/club134828579> [9]. У групу ўваходзяць 58 удзельнікаў, у ёй рэпрэзентуюць фотаальбомы, у якіх размешчаны агульныя фотаэкспазіцыі музея, а таксама нязначная колькасць дакументаў ваеннага часу. Большасць навін накіравана на асвятленне розных мерапрыемстваў і акцый, якія праходзяць у дадзеным музеі. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім раз у месяц.

Гомельскі абласны музей ваеннай славы – <https://vk.com/gomelmuzvoen> [5]. У дадзенай групе музея 76 удзельнікаў. У ёй рэпрэзентуюць фотаальбомы, у якіх размешчаны фота з розных мерапрыемстваў, якія праходзяць у дадзеным музеі. Большасць навін накіравана на віншаванне з рознымі святамі і асвятленне мерапрыемстваў музея. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім раз у некалькі месяцаў.

Ушацкі музей народнай славы ім. У. Е. Лабанка – <https://vk.com/club26744224> [14]. Група складаецца з 22 удзельнікаў. У ёй рэпрэзентуюць фотаальбомы, у якіх размешчаны нязначныя фота з мерапрыемстваў, якія праходзяць у дадзеным музеі. Навіны гурта абмяжоўваюцца запрашэннямі на выставы музея. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім раз у некалькі месяцаў.

Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны – <https://vk.com/museumww2> [11]. Група складаецца з 692 удзельнікаў. Рэпрэзентуюцца фотаальбомы, у якіх размешчана мноства фота з розных мерапрыемстваў і выстаў музея. Навіны групы асвятляюць фота- і відэаматэрыялы ваенных падзей, таксама ёсць анансаванне, запрашэнне на музейныя выставы, праводзяцца розыгрышы. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім некалькі разоў на тыдзень.

Драгічынскі ваенна-гістарычны музей ім. Д. К. Удовікава – https://vk.com/dwhm_im_udovikava [4]. У групу ўваходзіць 185 удзельнікаў. Рэпрэзентуюцца фотаальбомы, у якіх размешчаны фота старой і новай экспазіцыі музея, а гэтак жа фота з розных мерапрыемстваў і выстаў музея. Навіны гурта асвятляюць тэмы музейных мерапрыемстваў, і ёсць запрашэнні на музейныя выставы. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім некалькі разоў у месяц.

Бягомльскі музей народнай славы – https://vk.com/begoml_museum [6]. У групе 17 удзельнікаў. Рэпрэзентуюцца фотааль-

бомы, у якіх размешчана толькі некалькі фота музея; навіны гурта складаюць адно запрашэнне на музейную выставу. Новы матэрыял у групу дадаецца ў сярэднім некалькі разоў у год.

Зыходзячы з аналізу прадстаўніцтва беларускіх музеяў ваенна-гістарычнага профілю ў сацыяльных сетках і працэсу папулярызавання гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі з дапамогай рэпрэзентацыі, былі выяўлены наступныя асаблівасці і праблемы.

Назіраецца ўспрыманне сацыяльных сетак як несур'ёзнай пляцоўкі для працэсу рэпрэзентацыі, многія музейныя работнікі да гэтага часу з асцярожнасцю ставяцца да іх. Дадзенаму працэсу ўдзяляецца мала часу.

Больш за палову беларускіх музеяў не маюць свайго афіцыйнага прадстаўніцтва ў сацыяльных сетках.

Выяўлена адсутнасць асобных музейных спецыялістаў па працы з сацыяльнымі сеткамі, чым і тлумачыцца слабы і няпоўны кантэнт груп.

Вынікі ўказваюць на пераходны перыяд да камунікатыўнай стратэгіі музея. Многія беларускія музеі ваенна-гістарычнага профілю з'яўляюцца музеямі класічнага тыпу, у якіх музейнае не выходзіць за рамкі музея, і не накіраваны на камунікацыю з наведвальнікамі за межамі музея.

Зыходзячы з рашэння дадзеных асаблівасцяў і праблем, былі выяўлены наступныя перспектывы ў працэсе рэпрэзентацыі гісторыка-культурнай спадчыны музеямі ваенна-гістарычнага профілю Беларусі з дапамогай сацыяльных сетак.

Для стварэння і падтрымання свайго прадстаўніцтва ў сацыяльнай сетцы музеямі не затрачваюцца грашовыя сродкі ў адрозненні ад стварэння і падтрымання асабістага сайта музея.

Сацыяльныя сеткі могуць стаць платформай для папулярызавання гісторыка-культурнай спадчыны розным сляям насельніцтва, у тым ліку і той катэгорыі людзей, якія не маюць магчымасці наведвання музея.

Падрыхтоўка навучальнымі ўстановамі вузкіх спецыялістаў для працы ў сацыяльных сетках прывядзе да з'яўлення добрых спецыялістаў у дадзеным напрамку, і як вынік – павелічэння якасці і паўнаты кантэнту. Шлях папулярызавання гісторыка-культурнай спадчыны праз сацыяльныя сеткі з'яўляецца магчымасцю для прыцягнення і павелічэння рэальных наведваль-

нікаў музея. З развіццём сусветнай музейнай дзейнасці беларускія музеі ваенна-гістарычнага профілю будуць накіраваны не толькі на ўнутраную музейную дзейнасць, але і на камунікацыю з наведвальнікамі за межамі музея.

Такім чынам, працэс рэпрэзентацыі гісторыка-культурнай спадчыны музеямі ваенна-гістарычнага профілю Беларусі праз сацыяльныя сеткі мае свае асаблівасці, праблемы і перспектывы. У сувязі з хуткім развіццём сеткі Інтэрнэт і асаблівай папулярнасцю сацыяльных сетак у Беларусі ўзнікае ўнікальная магчымасць вынесці карысць з масавага наведвання сацыяльных сетак для папулярызацыі музеямі шляхам рэпрэзентацыі гісторыка-культурнай спадчыны, тым самым выйсці на новы ўзровень камунікацыі з наведвальнікамі, калі не наведвальнік ідзе ў музей, а музей ідзе да наведвальніка.

---

1. Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь [Электронны ресурс]: Закон Респ. Беларусь, 9 янв. 2006 г., № 98-3 // Законодательство Респ. Беларусь. – Режим доступа: <http://pravo.newsby.org/belarus/zakon0/z863.htm>. – Дата доступа: 10.07.2017.

2. Бурко, Р. А. Социальные сети в современном обществе / Р. А. Бурко, Т. В. Терешина // Молодой ученый. – 2014. – № 7. – С. 607–608.

3. Вместе ВКонтакте [Электронный ресурс] // Количество пользователей ВКонтакте. – Режим доступа: <http://searchlikes.ru/blog/kolichestvo-polzovateley-vkontakte/>. – Дата доступа: 01.07.2017.

4. Военно-исторический музей им. Удовикова [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа: https://vk.com/dwhm_im_udovi-kava. – Дата доступа: 20.07.2017.

5. Гомельский областной музей военной славы [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа: <https://vk.com/gomelmuzvoen>. – Дата доступа: 18.07.2017.

6. ГУ «Бегомльский музей народной славы» [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа: https://vk.com/begoml_museum. – Дата доступа: 19.07.2017.

7. История [Электронный ресурс] // Социальные сети. – Режим доступа: <https://sites.google.com/site/palovchin/istoria>. – Дата доступа: 01.07.2017.

8. Каталог музеев Беларуси [Электронный ресурс] // Музеи Беларуси. – Режим доступа: <http://museum.by/node/12>. – Дата доступа: 10.07.2017.

9. Лиозненский военно-исторический музей [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа: <https://vk.com/club134828579>. – Дата доступа: 18.07.2017.

10. Музей героя советского союза М. Ф. Шмырева [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа : <https://vk.com/shmyrev.museum>. – Дата доступа : 18.07.2017.

11. Музей истории Великой Отечественной войны [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа : <https://vk.com/museumww2>. – Дата доступа : 20.07.2017.

12. Репрезентация [Электронный ресурс] // История философии. Энциклопедия. – Режим доступа : <http://velikanov.ru/philosophy/reprezentacija.asp>. – Дата доступа : 02.07.2017.

13. Самые популярные социальные сети в Беларуси [Электронный ресурс] // Самые популярные социальные сети в странах СНГ и мире. – Режим доступа : <https://marketer.ua/top-social-media-2017/>. – Дата доступа : 01.07.2017.

14. Ушачский музей народной славы им. В. Е. Лобанка [Электронный ресурс] // ВКонтакте. – Режим доступа : <https://vk.com/club26744224>. – Дата доступа : 19.07.2017.

15. Число пользователей Facebook достигло двух миллиардов [Электронный ресурс] // РИА Новости. В мире. – Режим доступа : <https://ria.ru/world/20170627/1497405135.html>. – Дата доступа : 03.07.2017.

НАЦИОНАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА БЕЛАРУСИ: К ВОПРОСУ О СОДЕРЖАНИИ ФОРМ КУЛЬТУРНОГО САМОВЫРАЖЕНИЯ

О. А. Галкин,

кандидат искусствоведения, доцент

*Института повышения квалификации и переподготовки кадров
учреждения образования «Белорусский государственный университет
культуры и искусств»*

Принятая Генеральной конференцией ЮНЕСКО в 2005 г. Конвенция об охране и поощрении разнообразия форм культурного самовыражения (далее – Конвенция ЮНЕСКО) [6]¹ знаменательна тем, что в ней дана формулировка основных принципов культурной политики современных государств, связанных с принятием политических, экономических и социальных мер, направленных на охрану и поощрение культурно-

---

¹ Несколькими годами ранее, в 2001 г., Генеральной конференцией был принят документ-предтеча данной Конвенции – Всеобщая декларация ЮНЕСКО о культурном разнообразии [2], в которой в том числе ставится акцент на развитии ценностей мультикультурализма.